

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.014.03.2020

00912720

Pan
Błażej Buńkowski
Starosta Moniecki
Starostwo Powiatowe w Mońkach
ul. Słowackiego 5a, 19-100 Mońki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/030 – Eliminowanie z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
ibi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Mońkach (dalej: Starostwo), 19-100 Mońki ul. Słowackiego 5a
Kierownik jednostki kontrolowanej	Błażej Buńkowski, Starosta Moniecki. ¹
Zakres przedmiotowy kontroli	Wydawanie uprawnień oraz sprawowanie nadzoru nad kierującymi, związane z eliminacją z ruchu drogowego kierujących pojazdem pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (I półrocze), z wykorzystaniem dowodów przed tym okresem, mających bezpośredni związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Marek Zapolski – doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LBI/118/2020 z 18 września 2020 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Od 17 listopada 2018 r. Poprzednio Starostą Monieckim był Andrzej Franciszek Daniszewski.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA
OGÓLNA

Działania Starosty Powiatu Monieckiego⁴ dotyczące wydawania w latach 2017-2020 (I półrocze) uprawnień do kierowania pojazdami oraz nadzoru nad kierującymi, pozwalały na skuteczne eliminowanie z ruchu drogowego kierujących pojazdami w stanie nietrzeźwości, w stanie po spożyciu alkoholu lub środków odurzających oraz przyczyniały się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Analiza dokumentacji zgromadzonej w aktach 105 z 6.818 spraw⁵ wykazała, że w latach 2017-2020 (I półrocze) Starosta wydawał prawa jazdy osobom spełniającym wymogi *ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami*⁶, w tym wobec których nie zachodziły negatywne przesłanki wydania tych dokumentów wskazane w art. 12 ust. 1 tej ustawy oraz zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie wydawania dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdami*⁷. W konsekwencji w analizowanych sprawach dokumenty stwierdzające uprawnienia do kierowania pojazdami wydano osobom nieposiadającym sądowego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, w tym związanych z kierowaniem w stanie nietrzeźwości, w stanie po spożyciu alkoholu lub środków odurzających.

W okresie objętym kontrolą Starosta rzetelnie i zgodnie z *ustawą o kierujących* podejmował działania związane z kierowaniem na kurs reedukacyjny, badania lekarskie i psychologiczne oraz cofaniem uprawnień do kierowania osobom skazanym prawomocnym wyrokiem za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu. W przypadkach orzeczeń sądowych zakazujących prowadzenie pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową, decyzje o przywróceniu uprawnień do kierowania pojazdami, wydano po otrzymaniu wymaganych orzeczeń z badań lekarskich i psychologicznych, zaświadczenia o odbyciu kursu reedukacyjnego oraz wyniku sprawdzenia kwalifikacji w formie egzaminu państwowego⁸, tj. zgodnie z art. 49 ust. 1 pkt 3 lit. a oraz art. 103 ust. 3a *ustawy o kierujących pojazdami* i § 9 ust. 1 pkt 10 *rozporządzenia ws. wydawania praw jazdy*. Stwierdzono jednak, że w trzech z 240 analizowanych przypadkach, decyzje o cofnięciu uprawnień zostały wydane po 30 dniach, przy czym nie poinformowano zainteresowanych o przyczynach opóźnienia i nowym terminie wydania decyzji.

Prawidłowo wywiązano się z obowiązku przekazywania do CEK⁹ danych związanych z uzyskaniem dokumentu prawa jazdy, jego wymianą, czy też wydaniem wtórnika. Zgodnie też z art. 99 ust. 3 *ustawy o kierujących*, niezwłocznie¹⁰ przekazywano do CEK informacje o wydaniu skierowania i ukończeniu kursu reedukacyjnego w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomani oraz o wydaniu skierowań i przeprowadzeniu badań psychologicznych lub lekarskich. Jednak w siedmiu przypadkach spośród 80 badanych spraw, dane o zastosowaniu środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów wobec osoby posiadającej lub nieposiadającej uprawnienia do kierowania pojazdami, przekazane zostały do CEK po 3-4 dniach od powzięcia takiej wiadomości, tj. niezgodnie z § 4 ust. 5 pkt 2 i ust. 6 pkt 2 *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 sierpnia 2001 r. w sprawie Centralnej Ewidencji Kierowców*¹¹, w myśl którego powinno się to odbyć w terminie 24 godzin od ich uzyskania.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Starosta.

⁵ Dotyczących wydania po raz pierwszy prawa jazdy, wydania wtórnika tego dokumentu oraz wymiany prawa jazdy wydanego za granicą.

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1268, ze zm. Ustawa zwana dalej *ustawą o kierujących*.

⁷ Dz. U. poz. 231, ze zm. Rozporządzenie zwane dalej *rozporządzeniem ws. wydawania praw jazdy*.

⁸ W latach 2017-2020 (I półrocze) Starosta wydał cztery decyzje o przywróceniu uprawnień w przypadku orzeczenia sądu o wykonywaniu zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową. Do praw jazdy wpisano informację o uprawnieniu do kierowania wyłącznie pojazdem wyposażonym w blokadę alkoholową z podaniem terminu zakończenia zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową.

⁹ Centralna Ewidencja Kierowców.

¹⁰ Najpóźniej następnego dnia od uzyskania danych przekazując m.in. informacje o wyniku badania, rodzaju kategorii, dacie ważności badania, ograniczeniach, numerze i dacie orzeczenia, danych lekarza i podmiotu, podstawie prawnej skierowania, dacie skierowania, uzasadnieniu skierowania.

¹¹ Dz. U. Nr 92, poz. 1028, ze zm. Rozporządzenie uchylone z dniem 4 czerwca 2018 r. Rozporządzenie zwane dalej: *rozporządzeniem w sprawie CEK*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Działania związane z wydawaniem uprawnień do kierowania pojazdem i nadzorem nad kierującymi pojazdami, związane z eliminacją z ruchu drogowego kierujących pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu
Opis stanu faktycznego	1.1 Strukturę organizacyjną Starostwa, podział kompetencji i zadań między kierownictwem jednostki oraz zakres działania poszczególnych wydziałów, określono w Regulaminie Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Mońkach, ustanowionym Uchwałą Zarządu Powiatu w Mońkach Nr 136/251/17 z dnia 10 listopada 2017 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Mońkach¹². Zakres działania Wydziału Komunikacji określono w § 28 Regulaminu Organizacyjnego, a w ust. 3 wyszczególniono zadania w zakresie wydawania, cofania i ewidencji praw jazdy. Kompetencje te wpisano do zakresu czynności pięciu pracowników Wydziału spośród, których dwóch, upoważniono do podpisywania w imieniu Starosty decyzji administracyjnych. (akta kontroli str. 4-16) Z danych zawartych w systemie informatycznym CEPiK Pojazd i Kierowca (wersja 36.12), zainstalowanym w Wydziale Komunikacji Starostwa Monieckiego wynika, że w latach 2017-2020 (I półrocze): – po raz pierwszy po zaliczeniu kursu i zdaniu egzaminu państwowego wydano ogółem 4.034 dokumentów praw jazdy, z tego: w 2017 r. – 1.149 szt., w 2018 r. – 1.140 szt., w 2019 r. – 1.572 szt. i w I półroczu 2020 r. – 173 szt., – osobom posiadającym taki dokument, wydano ogółem 332 szt. wtórników, z tego: 313 szt. ze względu na ich utratę (tj. zgubienie, kradzież, itp.) i 19 szt. ze względu na zniszczenie (nieczytelny blankiet), – dokonano wymiany 2.399 szt. egzemplarzy „praw jazdy” ze względu na przedłużenie terminu ważności, zmianę danych osobowych, zmianę kategorii uprawnień do kierowania pojazdami, – dokonano (na wniosek zainteresowanych) wymiany 53 zagranicznych praw jazdy na dokumenty polskie. (akta kontroli str. 17) W latach 2017-2020 (I półrocze) w Starostwie nie opracowano pisemnych procedur (instrukcji, schematów działania) dotyczących wydawania, cofania oraz przywracania uprawnień do kierowania pojazdami, w tym osobom kierującym pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu. Nie sporządzono też (we własnym zakresie) pisemnych procedur, które: – uniemożliwiłyby kierowcy dalsze posługiwanie się tym dokumentem, w przypadkach wydania decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy, – uniemożliwiłyby wydanie dokumentu osobom, która nie spełniają warunków określonych w ustawie o kierujących pojazdami, w związku z ich uzależnieniami od alkoholu i środków odurzających oraz jazdą po ich spożyciu (art. 12 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 5 i 7 oraz ust. 2 i 3 <i>ustawy o kierujących</i>). Analiza dokumentacji zgromadzonej w aktach 105 spraw¹³ wykazała, że: – prawa jazdy „po raz pierwszy” wydawano wskazując jako podstawę prawną art. 10 ust. 1, art. 11, art. 13 <i>ustawy o kierujących</i> oraz § 5 ust. 1, § 9 ust. 1 pkt 1, § 10 ust. 1, 3 § 13 ust. 1, § 18 <i>rozporządzenia w sprawie wydawania praw jazdy</i>, – wtórnik dokumentu wydawano wskazując jako podstawę art. 18 ust. 1 i 2 ww. ustawy oraz § 9 ust. 1 pkt 3, § 10 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia,

¹² Zmiany wprowadzone: Uchwałą Nr 152/292/18 Zarządu Powiatu w Mońkach z dnia 2 marca 2018 r. oraz Uchwałą Nr 12/23/19 Zarządu Powiatu w Mońkach z dnia 29 stycznia 2019 r.

¹³ Próba losowa po 10 losowo wytypowanych spraw z poszczególnych przypadków w każdym roku objętym kontrolą.

- wymiany dokumentu ze względu na zmianę danych dokonywano podając jako podstawę art. 18 ust.1 i 2 ww. ustawy oraz § 9 ust. 1 pkt 14 i 15 ww. rozporządzenia, a wymiany dokumentu zagranicznego na polski – na podstawie § 9 ust. 1 pkt 4-7 rozporządzenia.
(akta kontroli str. 18-20)

Ustalono bowiem, że osoby ubiegające się o dokument uprawniający do kierowania pojazdami mechanicznymi, wydanie wtórnika, wymianę dokumentu, spełniały warunki określone ww. przepisach, gdyż:

- złożyły kompletny wniosek o wydanie prawa jazdy wraz z wymaganymi załącznikami (wg. wzoru określonego załącznikiem do rozporządzenia w sprawie wydawania praw jazdy),
- wniosły wymagane opłaty,
- osiągnęły minimalny wiek wymagany do kierowania pojazdami odpowiedniej kategorii,
- we wszystkich sprawach do wniosku załączono wymagane orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem, zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o kierujących oraz § 5 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie wydawania praw jazdy,
- odbyły szkolenie wymagane do uzyskania prawa jazdy danej kategorii oraz zdali egzamin państwowy wymagany do uzyskania prawa jazdy odpowiedniej kategorii, zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy o kierujących,
- złożyły zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy o kierujących wymagane oświadczenia (zagrożone odpowiedzialnością karną za zatajenie lub podanie nieprawdy) o miejscu zamieszkania na terytorium Polski, braku prawomocnego wyroku sądu zakazującego prowadzenia pojazdów samochodowych, niezatrzymaniu prawa jazdy, niecofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami,
- złożyły też oświadczenia o niestwierdzeniu u nich aktywnej formy uzależnienia od alkoholu lub podobnie działającego środka oraz nieposiadaniu innego dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem silnikowym,
- we wszystkich sprawach, zgodnie z § 5 ust. 2 rozporządzenia, terminowo wygenerowano w CEK profil kandydata na kierowcę¹⁴ (PKK) i na podstawie art. 10 ust.1 ww. ustawy wydano decyzję administracyjną.
(akta kontroli str. 18-19, 20-22, 124)

We wszystkich analizowanych sprawach, zgodnie z art. 12 ust. 2a i 2b ustawy o kierujących, w drodze teletransmisji przy użyciu Europejskiej Sieci Praw Jazdy wprowadzano i pozyskiwano dane, że osoba ubiegająca się o uprawnienie nie posiada prawa jazdy wydanego w innym państwie¹⁵, ani nie rozpoczęła procedury wymiany prawa jazdy na krajowe prawo jazdy lub procedury wydania wtórnika polskiego prawa jazdy. W przypadku wymiany praw jazdy wydanych przez państwo niebędące państwem członkowskim Unii Europejskiej występowało do organu, który wydał to prawo jazdy, o potwierdzenie danych i informacji zawartych w prawie jazdy, zgodnie z § 9 ust. 7 rozporządzenia. We wszystkich przypadkach potwierdzono dane zawarte w wymienianym prawie jazdy oraz nie stwierdzono istnienia ograniczeń w uprawnieniach do kierowania pojazdami, w tym związanych z kierowaniem pojazdem pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu.
(akta kontroli str. 27-28, 35-43)

Starosta Moniecki wyjaśnił, że „(...) W Starostwie Powiatowym w Mońkach nie zostały dotychczas ustanowione procedury określające sposób postępowania podczas procesu wydawania uprawnień do kierowania pojazdem w związku z zakazem ich wydawania osobom uzależnionym, ponieważ obowiązek taki nie wynika z obowiązujących przepisów prawa. Załatwianie spraw w tym zakresie odbywa się w oparciu o przepisy prawa

¹⁴ Zestaw danych identyfikujących i opisujących osobę ubiegającą się o wydanie dokumentu stwierdzającego posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdami utworzony, udostępniany, aktualizowany i archiwizowany w systemie teleinformatycznym. PKK zawiera następujący zestaw informacji: dane osobowe, kategoria uprawnień z wniosku, badania lekarskie/psychologiczne, zdjęcie, ograniczenia w prowadzeniu pojazdów, uprawnienie wymagane w przypadku ubiegania się o uprawnienia wynikowe.

¹⁵ Państwa członkowskie Unii Europejskiej, Konfederacja Szwajcarska, państw członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

materialnego. Zapisy ustawy o kierujących pojazdami, jak też przepisy wykonawcze jasno precyzują tryb postępowania w przypadku wydania uprawnień, odmowy, a także sposób podejmowania czynności z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego. Rozważona zostanie jednak potrzeba opracowania i wdrożenia procedur w tym zakresie". Ponadto dodał, że „(...)system PiK Kierowca w wersji 36.12 daje możliwość wysłania zapytania do wszystkich Starostw w kraju, a także do wszystkich krajów podłączonych do systemu RESPER. W krótkim czasie uzyskiwana jest odpowiedź zwrotna. Brak jest mechanizmu prawnego, aby wystąpić z zapytaniem do innych państw, a zwłaszcza do państw spoza Unii Europejskiej. W przypadku odmowy potwierdzenia autentyczności prawa jazdy, uzyskania informacji o zakazach, bądź istnieniu uzasadnionych zastrzeżeń, Starosta odmawia wydania dokumentu powołując się na art. 12 ust. 1 ustawy o kierujących, który określa w jakich przypadkach prawo jazdy nie może być wydane osobie".

(akta kontroli str. 23-26)

System informatyczny CEPiK obejmuje centralną ewidencję kierowców (CEK) oraz centralną ewidencję pojazdów (CEP). Obecna wersja CEK nosi nazwę „Kierowca”, (wersja aplikacji 36.12.). Dostęp do systemu w Urzędzie umożliwiał nadane uprawnienia, które zapisane były na karcie magnetycznej. Zalogowanie do systemu zabezpieczone było hasłem, znanym tylko posiadaczowi karty. Starosta, jako kierownik jednostki wnioskował o nadanie wszystkich uprawnień kierownikowi Wydziału, a kierownik wnioskował o nadanie ograniczonych uprawnień pracownikom Wydziału Komunikacji, zgodnie z ich zakresem obowiązków (tj. wykonujących czynności obserwatora, operatora, aprobanta, administratora, korespondenta). W Starostwie uprawnienia w tym zakresie posiadali: kierownik Wydziału i trzech pracowników (w tym jedna osoba na stałe uprawniona była do systemu Pojazd).

(akta kontroli str. 124)

Ogledziny sposobu posługiwania się systemem informatycznym wykazały, że umożliwiał on poprawną i sprawną obsługę osób składających wnioski wraz z załącznikami o wydanie prawa jazdy, wymianę lub wydanie wtórnika (dane osobowe, zdjęcie, podpis, orzeczenie lekarskie, orzeczenie psychologiczne). W tych przypadkach korzystano z funkcji zapytania o osobę (czy nie figuruje jako osoba posiadająca już inny dokument wydany w kraju lub za granicą) oraz zapytania o istniejące ograniczenia. Korzystano też z Europejskiej Sieci Praw Jazdy w celu uzyskania informacji o tym, czy osoba ubiegająca się o prawo jazdy rozpoczęła w innym państwie procedurę wymiany prawa jazdy na prawo jazdy krajowe lub o wydanie wtórnika polskiego prawa jazdy, w celu ustalenia, czy dana osoba nie utraciła posiadanego uprawnienia z powodu jazdy pod wpływem środków zabronionych. Zapytania kierowano w formie elektronicznej i w taki sam sposób otrzymywano odpowiedź, która była brana pod uwagę w dalszym postępowaniu administracyjnym. Ponadto do systemu wprowadzano również dane dotyczące: [1] postanowienia o zatrzymaniu prawa jazdy; [2] orzeczonego zakazu sądowego prowadzenia pojazdów; [3] skierowania na badania lekarskie, psychologiczne, kurs reedukacyjny i sprawdzenie kwalifikacji w formie egzaminu kontrolnego; [4] orzeczenia lekarskie i orzeczenia psychologiczne oraz kursy reedukacyjne; [5] zatrzymania i cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami; [6] orzeczonej blokady alkoholowej, świadectwa kwalifikacji zawodowej; [7] utraty oraz odnalezienia prawa jazdy; [8] wymiany prawa jazdy na zagraniczny odpowiednik; [9] przyjęcia dokumentu do depozytu; [10] wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy, przywrócenia cofniętego uprawnienia lub wydanie z depozytu.

(akta kontroli str. 27-28)

Starosta Moniecki wyjaśnił, że „(...) Niejednokrotnie uzyskanie odpowiedzi z systemu wydłużało się w czasie, a działanie samego systemu PiK Kierowca pozostawia wiele do życzenia. Każda zmiana oprogramowania bez konsultacji z osobami pracującymi na co dzień w tym systemie, stwarza wiele nieprzemyślanych rozwiązań programistów, które w praktyce się nie sprawdzają. Dane dotyczące zakazów, cofnięć uprawnień kierowcy wprowadzanych do systemów w Starostwie nie zawsze są zbieżne w systemie z informacjami widzianymi przez organy ruchu drogowego". Dodał też, że „(...) W mojej ocenie szybka wymiana informacji w systemie, w przypadku stwierdzenia kierowania pojazdem pod wpływem środków zabronionych, jest pierwszym, niezbędnym i nadzwyczajnie istotnym elementem w procesie eliminowania z ruchu kierowców, mających bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego. Niejednokrotnie czas od momentu

fizycznego zatrzymania prawa jazdy kierowcy będącego pod wpływem środków zabronionych do chwili wprowadzenia danych w systemie PiK Kierowca (po otrzymaniu prawomocnego postanowienia o zatrzymaniu) wydłuża się do kilku tygodni".

(akta kontroli str. 23-26)

Przekazywanie danych poprzez teletransmisję do systemu informatycznego CEK w przypadkach spraw związanych z uzyskaniem dokumentu prawa jazdy, jego wymianą, czy też wydaniem wtórnika, dane do systemu wprowadzano na podstawie wniosku - niezwłocznie po jego złożeniu, czyli bezpośrednio w trakcie wizyty petenta w Wydziale Komunikacji. Starostwo nie otrzymywało z CEK informacji potwierdzających, że kierowca kierował pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu oraz informacji o wykonywaniu zakazu prowadzenia pojazdów w postaci, o której mowa w art. 182a § 1 Kodeksu karnego wykonawczego.

(akta kontroli str. 124)

Analiza 80 spraw spośród 261 skierowanych przez sądy w latach 2017-2020 (I półrocze) do Starosty Monieckiego (tj. 30,7%) wykazała, że informacje o kierujących wobec, których wydano orzeczenia sądowe przekazywano do systemu informatycznego CEK na podstawie odpisu wyroku przesłanego przez sąd w trybie art. 182 § 1 *Kodeksu karnego wykonawczego*. Do dnia obowiązywania *rozporządzenia w sprawie CEK* (tj. 4 czerwca 2018 r.), w siedmiu przypadkach spośród 80 badanych spraw, dane o zastosowaniu środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów wobec osoby posiadającej lub nieposiadającej uprawnienia do kierowania pojazdami - do systemu informatycznego CEK zostały przekazane poprzez teletransmisję po 3-4 dniach od powzięcia wiadomości, tj. niezgodnie z § 4 ust. 5 pkt 2 i ust. 6 pkt 2 ww. rozporządzenia, tj. w wymaganym terminie 24 godzin od ich uzyskania, co opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 56-86)

W okresie objętym kontrolą (2017-2020 I połowa), Starosta Moniecki w jednym przypadku odmówił wydania prawa jazdy, z tytułu istnienia realnych przesłanek potwierdzających przeciwwskazania związane z uzależnieniem od alkoholu. Sprawa dotyczyła mieszkańca Moniek wobec, którego Sąd Rejonowy w Białymstoku (zgodnie z wyrokiem¹⁶ przesłanym do Starosty Monieckiego 26 lutego 2019 r.), orzekł środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres trzech lat z wyłączeniem kat. A. Przed zatrzymaniem osoba ta dysponowała prawem jazdy kategorii: AM, A1, A2, A, B1, B, T, wydanym 11 lipca 2016 r. W dniu 15 marca 2019 r. osoba ta, wystąpiła do Starosty Monieckiego z wnioskiem o wydanie jej prawa jazdy kat. A (w formie nowego dokumentu). W wyniku wszczętego postępowania administracyjnego ustalono, iż nie jest to możliwe w świetle obowiązujących przepisów art. 12 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 1 *ustawy o kierujących*. W uzasadnieniu wskazano, że odmowa wydania prawa jazdy w zakresie uprawnień kat. A jest w pełni uzasadniona¹⁷. Osoba ta odwołała się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Białymstoku (dalej SKO), które decyzją z dnia 10 maja 2019 r. utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję organu I instancji. W uzasadnieniu wskazano, że „(...) prawomocne orzeczenie sądu karnego nakładające na stronę środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów m.in. kategorii „B” powoduje, że skarżącemu nie można wydać nie tylko kat. „B”, a także tej kategorii, o którą się ubiega, czyli kat. „A”. Podkreślić bowiem należy, że z wyroku sądu karnego wynika dla strony wprost i bezpośrednio zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych m.in. kategorii „B”, a pośrednio – przez treść przepisu art. 12 ust. 2 pkt 2 *ustawy* również zakaz prowadzenia pojazdów kategorii „A”.

(akta kontroli str. 30-34)

1.2 W okresie objętym kontrolą nie było przypadków wymiany „z urzędu” prawa jazdy wydanego przez państwo członkowskie Unii Europejskiej na polskie prawo jazdy (art. 97 *ustawy o kierujących*). W okresie tym wystąpiły 53 przypadki, w których na wniosek zainteresowanych dokonano wymiany zagranicznego prawa jazdy na polskie z tego: w 2017 roku – siedem (w tym trzy belgijskie, dwa białoruskie i dwa angielskie), w 2018 roku – 20 szt. (w tym trzy belgijskie, pięć białoruskich, 10 angielskich, jedno szwedzkie i jedno

¹⁶ Sygnatura akt XIII K 899/18).

¹⁷ Decyzja Starosty Monieckiego Nr WK.5430.01545/04/2008.2019 z dnia 5 kwietnia 2019 r.

włoskie), w 2019 roku – 22 szt. (w tym pięć belgijskich, pięć białoruskich, 11 angielskich, i jedno amerykańskie), do 30 czerwca 2020 r. – cztery (w tym jedno białoruskie i trzy angielskie).
(akta kontroli str. 17)

Analiza dokumentacji ośmiu przypadków (tj. 15,1% ogółem) wymiany tych dokumentów wykazała, że:

- 1) W przypadku wymiany zagranicznego prawa jazdy, wydanego przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, państwo-stronę konwencji o ruchu drogowym lub odpowiadającego wzorowi prawa jazdy, określonego w tych konwencjach (np. Wielka Brytania), wydanie polskiego prawa jazdy odpowiedniej kategorii, odbywało się po złożeniu wniosku, którego wzór określono w rozporządzeniu w sprawie wydania prawa jazdy. Do wniosku dołączona była kopia posiadanego prawa jazdy, która nie wymagała tłumaczenia jej na język polski¹⁸, dowód uiszczenia opłaty za wymianę prawa jazdy oraz opłaty ewidencyjnej, kserokopię karty pobytu, wizy lub innego dokumentu potwierdzającego posiadanie prawa pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo zaświadczenie, że studiuje co najmniej od sześciu miesięcy, kolorową fotografię. Po sprawdzeniu poprawności wypełnionego wniosku, był on rejestrowany w systemie teleinformatycznym PiK, co umożliwiało wygenerowanie zapytania do właściwego organu państwa (wydającego zagraniczny dokument), o potwierdzenie danych i informacji tam zawartych. Po otrzymaniu potwierdzenia danych w Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych zamawiano blankiet polskiego prawa jazdy, w którym uwzględniano zagraniczne ograniczenia np. termin ważności lub kod 01.01 (okulary). Polskie prawo jazdy wydawano kierowcy po fizycznym zwrocie zagranicznego dokumentu, który następnie przesyłano do właściwego organu państwa (poprzednio wydającego), z jednoczesną informacją o dokonanej wymianie na polski odpowiednik.
- 2) W przypadku wymiany zagranicznego prawa jazdy nieokreślonego w konwencjach o ruchu drogowym (np. z USA) odbywało się to na wniosek zainteresowanego, (złożony zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu w sprawie wydania prawa jazdy), do którego dołączona była kopia posiadanego prawa jazdy wraz z tłumaczeniem na j. polski, sporządzonym lub poświadczonym przez tłumacza przysięgłego lub właściwego konsula RP, dowód uiszczenia opłaty za wymianę prawa jazdy oraz opłaty ewidencyjnej. Cudzoziemiec ubiegający się o wydanie polskiego prawa jazdy do wniosku dołączał kserokopię karty pobytu, wizy lub innego dokumentu potwierdzającego posiadanie prawa pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo zaświadczenie, że studiuje co najmniej od sześciu miesięcy oraz kolorową fotografię o wymiarach 35 x 45 mm. Po weryfikacji złożonych dokumentów, występowano do właściwego organu państwa, który wydał dotychczasowe prawo jazdy, o potwierdzenie danych i informacji w nim zawartych. Jeżeli nie było możliwe ustalenie organu wydającego, w formie papierowej (za pośrednictwem Poczty Polskiej), występowano do polskiego przedstawicielstwa dyplomatycznego o pomoc w ustaleniu tego organu. Po otrzymaniu potwierdzenia danych zawartych w prawie jazdy przedstawionym do wymiany w systemie PKK generowano profil kandydata, który umożliwiał przystąpieniu do egzaminu państwowego w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego. Warunkiem otrzymania polskiego prawa jazdy było uzyskanie pozytywnego wyniku z części teoretycznej egzaminu państwowego. Polskie prawo jazdy wydano kierowcy po otrzymaniu dotychczasowego (zagranicznego dokumentu), który następnie wysyłano do odpowiedniego organu zagranicznego z informacją o dokonanej wymianie na polski odpowiednik.
(akta kontroli str. 20-22, 35-43)

Badaniem objęto dokumentację 80 spraw (losowo wytypowanych) spośród 261 prowadzonych wobec kierowców kierujących pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu na podstawie stwierdzonych okoliczności przez sądy w prawomocnych orzeczeniach sądowych, które skierowano w latach 2017 – 2020 (I półrocze) do Starosty Monieckiego (tj. 30,7% ogółem).
(akta kontroli str. 20-22, 44-55)

¹⁸ Zgodnie z wzorem określonym w załączniku 1 do dyrektywy nr 2006/126/WE PE i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy (są to tzw. prawa jazdy europejskie, których wzór jest ujednolicony a kody ograniczeń takie same).

Analiza dokumentacji zgromadzonej w aktach tych spraw wykazała, że:

- akta ewidencyjne tych osób kompletowano w oddzielnych skoroszytach, w sposób umożliwiający ich identyfikację na podstawie nazwiska i imienia oraz numeru karty kierowcy,
- dokumentację w sprawach prowadzono chronologicznie w sposób potwierdzający podejmowane przez organ działania wobec tych osób,
- w poszczególnych aktach sprawy zgromadzono dokumentację potwierdzającą: [1] (pierwotne) wydanie dokumentu – „prawo jazdy”; [2] postanowienia prokuratorskie o zatrzymaniu prawa jazdy; [3] odpisy wyroków sądowych; [4] zawiadomienia o wszczęciu przez Starostę Monieckiego postępowań w sprawach: (-) wydania decyzji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami, (-) wydania decyzji o skierowaniu na badania lekarskie, psychologiczne i kurs reedukacyjny, (-) wydania decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy w przypadku nie przedstawienia w wymaganym terminie orzeczeń lekarskich i zaświadczenia o ukończeniu kursu reedukacyjnego; [5] potwierdzenia pocztowe o dostarczeniu dokumentów; [6] wydane decyzje: (-) o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami (w przypadku orzeczenia przez sąd ponad rocznego zakazu kierowania), (-) o skierowaniu na badania lekarskie, psychologiczne oraz kurs reedukacyjny (-) o zatrzymaniu prawa jazdy w przypadku nie dostarczenia orzeczeń lekarskich i zaświadczenia o ukończeniu kursu.

(akta kontroli str. 20-22)

Decyzje administracyjne w sprawie skierowania na badania lekarskie i psychologiczne, kurs reedukacyjny oraz w sprawie cofnięcia i przywrócenia uprawnień do kierowania pojazdami, podejmowano po wpływie do Urzędu odpisu prawomocnego wyroku przesłanego przez sąd w trybie art. 182 § 1 *Kodeksu karnego wykonawczego*, co było zgodne z art. 99 ust. 1 pkt 2 lit. a, pkt 3 lit. a oraz pkt 5, art. 103 ust 3a *ustawy o kierujących*, a do 3 czerwca 2018 r. – także z art. 135a *ustawy o kierujących*. Następowo to jednak po upływie od 53 do 453 dni od daty zdarzenia, o którym sąd powiadomił w prawomocnym orzeczeniu. Nie wystąpiły sytuacje określone w art. 102 ust. 1da *ustawy o kierujących*, w których Policja (tj. organ kontroli ruchu drogowego), przekazywała do Urzędu informację o zatrzymaniu prawa jazdy w trybie art. 135 ust. 1 pkt 1a *ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym*¹⁹ osobie wobec, której zachodziło uzasadnione podejrzenie, że była ona w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, przez co na Staroście ciążył obowiązek wydania decyzji w przedmiocie zatrzymania prawa jazdy w terminie 21 dni od daty powzięcia informacji o tym fakcie. (akta kontroli str. 56-86)

Starosta Moniecki wyjaśnił, że „(...) *Ustawa o kierujących pojazdami oraz przepisy szczegółowe wynikające z rozporządzeń nie dają możliwości Staroście do występowania do organów ruchu drogowego z zapytaniem o to, czy ubiegający się o uzyskanie uprawnień nie prowadził wcześniej pojazdu pod wpływem środków zabronionych. Urząd może występować z wnioskiem tylko na podstawie obowiązujących przepisów. W tym przypadku brak jest takiego mechanizmu prawnego*”. (akta kontroli str. 23-26)

We wszystkich przypadkach, w celu wydania decyzji o której mowa w art. 99 ust. 1 pkt 2 lit. a, pkt 3 lit. a i pkt 5 *ustawy o kierujących*, wszczynano tylko jedno postępowanie administracyjne w celu wydania decyzji – zarówno o skierowaniu na badania lekarskie, badania psychologiczne, jak też o skierowaniu na odbycie kursu reedukacyjnego.

(akta kontroli str. 124)

Starosta Moniecki wyjaśnił, że „(...) *W okresie objętym kontrolą przed wydaniem decyzji o skierowaniu na badania lekarskie, badanie psychologiczne i na kurs reedukacyjny, wszczynano jedno postępowanie administracyjne. Sprawa trzech skierowań wynikała z jednego prawomocnego wyroku sądu, dotyczyła tego samego kierowcy, a podejmowane działania miały podłoże ekonomiczne (koszty papieru, druku oraz wysyłek za zwrotnym potwierdzeniem odbioru). Ponadto decyzje dotyczące takich skierowań, które rozpoznane w trybie odwoławczym przez organ wyższego stopnia nie były uchylone, ani też zwrócone do ponownego rozpoznania z tego powodu*”. (akta kontroli str. 88-89)

¹⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 110, ze zm.

Zgodnie z art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*²⁰ (dalej *k.p.a.*), zainteresowanych zawiadomiono o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami. W jednym przypadku (dotyczącym zdarzenia z dnia 25 sierpnia 2018 r.), decyzji o cofnięciu uprawnień nie wydano, bowiem orzeczenie sądowe wpłynęło do Starostwa w dniu 28 lutego 2019 r., tj. po 187 dniach od zdarzenia oraz po trzech dniach od daty upływu terminu zakazu kierowania pojazdami (tj. 25 lutego 2019 r.). Pozostałe decyzje w 76 przypadkach spośród 80 analizowanych spraw, wydawano na podstawie art. 103 ust. 4 ustawy o *kierujących* z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 lit. a²¹ *k.p.a.* W trzech przypadkach wydano je po upływie 38, 40 i 47 dni. Z akt tych spraw wynika, że nie informowano stron w trybie art. 36 § 1 i 2 *k.p.a.* o przyczynach zwłoki i nowym terminie załatwienia sprawy, co opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Odrębne decyzje administracyjne określone w art. 99 ust. 1 pkt 2 lit. a, pkt 3 lit. a i pkt 5 ustawy o *kierujących*, wydawano po upływie od jednego do 25 dni od dnia wszczęcia postępowania, tj. z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 lit. a, *k.p.a.* W decyzjach Starosty zawarto wszystkie elementy składowe wyszczególnione w art. 107 § 1 *k.p.a.* Zgodnie z art. 101 ust. 1 i 2 ustawy o *kierujących* w decyzjach określano, że na badania lekarskie w celu ustalenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych, psychologicznych do kierowania pojazdami należy zgłosić się w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji o skierowaniu, a orzeczenie o tym należy przedstawić w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o skierowaniu. Na odbycie kursu reedukacyjnego należało zgłosić się do wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji o skierowaniu, natomiast oryginał zaświadczenia należało przedstawić w terminie 6 tygodni od dnia otrzymania skierowania. (akta kontroli str. 20-22, 56-86)

Spośród 240 analizowanych decyzji²², badania lekarskie i psychologiczne oraz odbycie kursu reedukacyjnego, zrealizowano w terminie określonym w 129 decyzjach, tj. 53,8%. W wyniku orzeczeń lekarskich o istnieniu przeciwwskazań zdrowotnych i psychologicznych, Starosta Moniecki wydał pięć decyzji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdem. W pozostałych sprawach, w związku z niedostarczeniem w wymaganym terminie orzeczeń medycznych i zaświadczenia o odbyciu kursu reedukacyjnego, wszczęto postępowanie administracyjne o wydanie na podstawie art. 102 ust. 1 pkt 2 lit. c oraz pkt 3 lit. a i b ustawy o *kierujących*, decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy. (akta kontroli str. 56-86, 90-104, 105-111)

W 30 sprawach spośród 80 analizowanych (tj. 37,5%), na wniosek zainteresowanych (po upływie karencji zakazu kierowania pojazdami), na podstawie art. 102 ust. 2 ustawy o *kierujących*, wydano dokument prawa jazdy. Zgodnie z art. 43a ustawy z 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny*²³, sąd może orzec świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 *Kk*, w razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 178a § 1 *Kk*, tj. prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego. Świadczenie to, powinno być wpłacone na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości, co najmniej 5 000 złotych do wysokości 60 000 złotych. W trakcie kontroli w Starostwie Powiatowym w Mońkach stwierdzono, że zgodnie z art. 102 ust. 2 ustawy o *kierujących*, zwrot zatrzymanego prawa jazdy następował po ustaniu przyczyny zatrzymania oraz po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej. W rezultacie Starosta nie miał możliwości zweryfikowania, czy osoba skazana, w całości zrealizowała orzeczenie sądowe, a więc czy dokonała zasądzonej wpłaty na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. W ocenie NIK odpowiednim narzędziem weryfikacji zrealizowania w całości zasądzonej kary za jazdę po spożyciu alkoholu, może być wpisanie do katalogu wyszczególnionego w ustawie o *kierujących*, obowiązku przedstawienia dowodu wpłaty na powyższy Fundusz przez ubiegającego się o zwrot prawa jazdy.

²⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 256 ze zm. Dalej „k.p.a.”

²¹ Załatwienie sprawy w postępowaniu uproszczonym powinno nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie miesiąca od dnia wszczęcia postępowania”.

²² Spośród 80 analizowanych spraw.

²³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1444.

W żadnym z analizowanych przypadków, nie wystąpiła sytuacja, w której upłynął okres przekraczający rok od zatrzymania prawa jazdy, a warunkiem wydania tego dokumentu było uzyskanie pozytywnego wyniku kontrolnego sprawdzenia kwalifikacji w formie egzaminu państwowego określonego w art. 99 ust. 1 pkt 1 *ustawy o kierujących*. Na podstawie orzeczeń lekarskich w sześciu przypadkach w dokumentach tych określono nowy termin ich ważności zgodnie ze wskazanym w orzeczeniu. W dwóch przypadkach po upływie ich ważności, Starosta na wniosek zainteresowanych dokumenty te unieważnił i po spełnieniu wymagań wydał im nowe prawa jazdy z nowym terminem ważności. W trzech przypadkach nie wnioskowano o zmianę dokumentu, bowiem termin ich ważności jeszcze nie upłynął. W jednym przypadku pomimo przeterminowania dokumentu z dniem 11 września 2018 r., zainteresowany do dnia kontroli NIK nie złożył wniosku o jego wymianę.

(akta kontroli str. 56-86, 112-114)

Starosta Moniecki wyjaśnił, że „(...) Zgodnie z art. 102 ust 1 pkt 1 Starosta wydaje decyzję administracyjną o zatrzymaniu prawa jazdy w przypadku gdy upłynął termin ważności prawa jazdy, jeżeli dokument ten został przesłany przez organ kontroli ruchu drogowego. Jeżeli nie zaszła taka okoliczność, Starosta nie stosuje innych środków wobec kierowców w celu przedłużenia prawa jazdy”.

(akta kontroli str. 88-89)

W latach 2017-2020 Starosta Moniecki wydał cztery decyzje o wpisaniu do prawa jazdy kodu blokady alkoholowej (69). Analiza prawidłowości postępowania wykazała, że:

- odbywało się to na wniosek zainteresowanego wobec, którego sąd orzekł o zastosowaniu środka w postaci blokady antyalkoholowej,
- następowało to po otrzymaniu z sądu wyroku zmieniającego wykonanie środka karnego. Zgodnie z art. 182a *Kodeksu karnego wykonawczego*, osoba skazana po okresie, co najmniej połowy orzeczonego wymiaru, mogła ubiegać się o zmianę wykonania środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów,
- czynności w Starostwie podejmowano na podstawie w art. 13 ust. 5 pkt 7 oraz w art. 103 ust. 3a *ustawy o kierujących pojazdami*,
- osoba ubiegająca się o wpis blokady w prawie jazdy zobowiązana była do przedstawienia pozytywnych wyników badania lekarskiego i psychologicznego oraz zaświadczenia o odbyciu kursu reedukacyjnego,
- we wszystkich czterech przypadkach zakaz prowadzenia pojazdów orzeczony był na okres przekraczający rok, więc dodatkowym warunkiem odzyskania prawa jazdy było zdanie egzaminu państwowego sprawdzającego kwalifikacje w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego,
- w tym celu po złożeniu wniosku zainteresowany otrzymywał Profil Kandydata na Kierowcę (PKK), który umożliwiał mu poddanie się egzaminowi. Dopiero zwrot PKK uzupełnionego o pozytywny wynik zarówno części teoretycznej jak i praktycznej umożliwiał zamówienia prawa jazdy z kodem 69,
- zgodnie z art. 103 ust. 3 *ustawy o kierujących*, wszystkie decyzje o przywróceniu uprawnień do kierowania pojazdami w związku z upływem zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych wydano po otrzymaniu wymaganych badań lekarskich i psychologicznych, zaświadczeń o odbyciu kursu reedukacyjnego oraz dodatkowo po sprawdzeniu kwalifikacji w formie egzaminu państwowego, zgodnie z art. 49 ust. 1 pkt. 3 lit. a *ustawy o kierujących*,
- decyzja wydawana była na 4 stronie wniosku (w części H formularza), a dane dotyczące blokady odnotowywano w części „Kod ogólny”, który składał się z dwóch elementów, tj. kodu 69 (oznaczenie środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów niewyposażonych w blokadę alkoholową) oraz daty zakończenia zakazu,
- w blankiecie dokumentu prawo jazdy w polu 12 wersu, odnotowywany był wpis w postaci liczbowego oznaczenia kodu 69 oznaczającego jazdę tylko pojazdem wyposażonym w blokadę alkoholową oraz datą do której kod obowiązuje,
- wymiana dokumentu po zakończeniu zakazu odbywała się na wniosek klienta i za opłatą. Zazwyczaj wniosek składany był w krótkim terminie po zakończeniu zakazu.

Po wyprodukowaniu klient odbierał dokument prawa jazdy bez kodu blokady, z terminem ważności poszczególnych kategorii wynikającym z badań. (akta kontroli str. 115-116)

1.3 W latach 2017-2020 (I połowa) sposób realizacji przez Starostę Monieckiego zadań w zakresie wydawania uprawnień do kierowania pojazdem i sprawowania nadzoru nad kierującymi pojazdem, w odniesieniu do osób, które kierowały pojazdami pod wpływem alkoholu, po spożyciu alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu nie był kontrolowany przez służby Wojewody Podlaskiego. (akta kontroli str. 124)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości polegające na tym, że:

1. Do dnia obowiązywania (tj. 4 czerwca 2018 r.) *rozporządzenia w sprawie CEK*, w siedmiu przypadkach spośród 80 badanych spraw, dane o zastosowaniu środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów wobec osoby posiadającej lub nieposiadającej uprawnienia do kierowania pojazdami – do systemu informatycznego CEK zostały przekazane z opóźnieniem, tj. poprzez teletransmisję po 3-4 dniach od powzięcia wiadomości, tj. niezgodnie z § 4 ust. 5 pkt 2 i ust. 6 pkt 2 ww. rozporządzenia, (tj. w terminie 24 godzin od ich uzyskania). (akta kontroli str. 56-86)

Starosta Moniecki wyjaśnił, że „(...) Sprawa komplikuje się i przedłuża w przypadku postanowień o zatrzymaniu czy wyroków, które wpływają do urzędu z dużym opóźnieniem w stosunku do dnia, od którego obowiązują. Postanowienie o zatrzymaniu prawa jazdy wpływa do urzędu po uprawomocnieniu. Fizycznie jest to okres ok. miesiąca od dnia zatrzymania dokumentu przez Policję. W przypadku wyroków okres ten jest znacznie dłuższy. Zazwyczaj wyrok wpływa po 3 – 4 miesiącach od dnia, w którym stał się prawomocny. Wyjątkiem nie jest sytuacja gdy wyrok wpływa do urzędu po roku od jego orzeczenia. W przypadku wyroków orzekających zakaz prowadzenia pojazdów na krótki czas np. na 6 miesięcy, bardzo często dochodzi do sytuacji, gdy wyrok przesyłany jest do urzędu już po upływie terminu jego zakazu. Są to sytuacje, gdy pomimo zatrzymania lub orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów, osoba skazana w bazie CEK nie widnieje. Może to prowadzić do zdarzenia, że kierowca pomimo orzeczonego zakazu może prowadzić pojazd, bądź wystąpić o wtórnik prawa jazdy.” Odnosnie stwierdzonych opóźnień przy wprowadzeniu danych do systemu informatycznego CEK (po otrzymaniu prawomocnego wyroku Sądu) wyjaśnił, że „(...) Takí stan rzeczy wynika ze stosowanego w naszym Urzędzie systemu obiegu dokumentów. Każdy z listów wpływających do Biura Obsługi Klienta jest otwierany, ośtemplowany, segregowany wg wydziałów, zeskanowany, wprowadzony do systemu Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją (EZD) i przekazywany: Staroście, Wicestaroście ew. Sekretarzowi, a następnie do kierowników poszczególnych wydziałów, później do pracownika. Obieg dokumentów dokonuje się dwutorowo: elektronicznie i jednocześnie papierowo. Stwierdzam, że wykazane opóźnienie w badanych przypadkach miało miejsce wówczas gdy korespondencja sądowa wpływała do Urzędu w piątkowe popołudnia (informacje zawarte w EZD zawierają datę i godzinę wprowadzenia dokumentu do systemu). Dopiero po weekendowej przerwie ostatecznie dokumenty trafiały na biurko osoby prowadzącej sprawę i mogły być wprowadzone niezwłocznie do CEK.” Wskazał też, że „(...) Starostwo Powiatowe w Mońkach jest małym Urzędem, a stanowiska pracy wielozadaniowe. Ta sama osoba obsługuje klientów, przyjmuje PKK po egzaminie, zamawia prawa jazdy, wprowadza ograniczenia (postanowienia, zakazy), wysyła akta i odpowiada na wnioski, telefony itp. Stąd też w sytuacji braków kadrowych spowodowanych usprawiedliwioną nieobecnością jednego pracownika (urlop, zwolnienie), jego obowiązki przejmuje inny pracownik, który jednocześnie wykonuje własne zadania. Może wówczas dojść do niewielkiego obsunięcia terminów, z przyczyn niezależnych od pracownika. Nie może być tu mowy o zastępczym wykonaniu zadań przez inną osobę, niż tą, która posiada odpowiednią wiedzę i uprawnienie na karcie do pracy w systemie CEK”. (akta kontroli str. 118-123)

2. W trzech przypadkach decyzje o cofnięciu uprawnień wydano po upływie 38, 40 i 47 dni, a więc z naruszeniem zasady, że załatwienie sprawy w postępowaniu uproszczonym powinno nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie miesiąca od dnia wszczęcia postępowania. W aktach tych spraw brak było dokumentów potwierdzających, że zgodnie z art. 36 § 1 i 2 k.p.a. informowano zainteresowanych o przyczynach zwłoki i nowym terminie załatwienia sprawy. (akta kontroli str. 56-86)

Starosta Moniecki wyjaśnił, że „(...) Zaistniała sytuacja miała miejsce w okresie niedoboru pracowników spowodowanym usprawiedliwioną nieobecnością”.

(akta kontroli str. 88-89)

IV. Wniosek

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o przestrzeganie terminów dotyczących wprowadzania danych do Centralnej Ewidencji Kierowców oraz wydania decyzji o cofaniu uprawnień, w odniesieniu do osób, które kierowały pojazdami pod wpływem alkoholu, po spożyciu alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

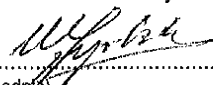
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 17 grudnia 2020 r.

Kontroler:
Marek Zapolski
doradca ekonomiczny

.....
(podpis)

p. o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Agata Ciupa

.....
(podpis)